

ཐུམ་མེད་སྒྲིང་སྒྲིབ་མ་གྱི་དཔལ་བོ་
བཀའ་ཁྲིའི་རྒྱལ་པོ་

(46)

ཆེད་བཞེད།

༡༡། འདི་དུས་རང་རེད་སྤྱི་ཚེ་ནང་མི་རབས་གསར་སྣང་འཕྲོ་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོ་ནས་ད་བར་བོད་ཆོལ་ཁག་སྐུ་གྱི་ཁྱོད་ལ་བསྐྱེད་སྤྱོད་མི་དེ་དང་བཅས་པའི་བདེན་དོན་སྒྲུབ་རང་སྤྱོད་སྒྲོམ་གཏོང་མཁན་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་ལོ་དཔལ་མོ་འབྲུམ་ཐུག་བརྩུ་གཉིས་ལྷག་ཅས་ཀྱི་བཀྲིན་ཇེས་བྲན་དང་། ལྷན་བཅུ་ཞུ་ཆེད་དུ་ཡི་ཐང་གཡོན་རུ་དཔོན་གྱི་དཔེ་རྒྱུ་འདི་སྒྲན་བ་ཡིན། མི་རབས་གསར་བ་ཆོས་གཡོན་རུ་དཔོན་གྱི་མཆོན་པའི་དཔལ་ལོ་དཔལ་མོའི་མཛད་ཇེས་སྣང་ལ་བཅངས་ཏེ་རང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཅ་དོན་ཆད་དུ་རྒྱལ་གཅེས་ལྷག་བསམ་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་ཐབས་པའི་རེ་འདུན་ཞུ་དང་། དེའདིར་ཞུ་སྤྱོད་བྱེད་པོས་མཆོན་འབྲེལ་ཡོད་ཆོས་རལ་བ་དང་ཡིན་གནང་འདུག་པར་ཇེས་སྤྱོད་རངས་དང་བཅས།

སྤྱི་ཁྲབ་འགན་འཛིན་འཇམ་དབྱངས་དོ་རྩེ་ནས། ༡༩༩༧ ལྷ་ཆོས་ལ།

ཙམ་སྤྱོད་ལྷན་ཚེ།

ཞུ་སྤྱོད་པ།

དེ་བསམ་སྤྱོད་པ་དངོས་གྲུབ།

རིས་མོ་མཁན།

རབ་དཀར་དབང་ཐུག་

སྐར་ཅ་འགོད་མཁན།

ཆེ་རིང་ཆོས་སྤྱོད།

PREFACE

This book is dedicated to 1.2. million brave men and women of Tibet who died for the cause of our freedom since 1949. In the hope, that the true story of Yuru Pon will enkindle the patriotic feeling in the new generation of Tibet, we in this recall the deeds of this great hero.

Jamyang Dorjee, (Mr.)

Director, TIPA

COMPILED BY	:	Taksam Jinpa Ngodup
ART BY	:	Rapkar Wangchuk
DATA ENTRY	:	Tsering Choedon

ཐུམ་མེད་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་དཔལ་བོ་
གཡེན་རུ་དཔོན་

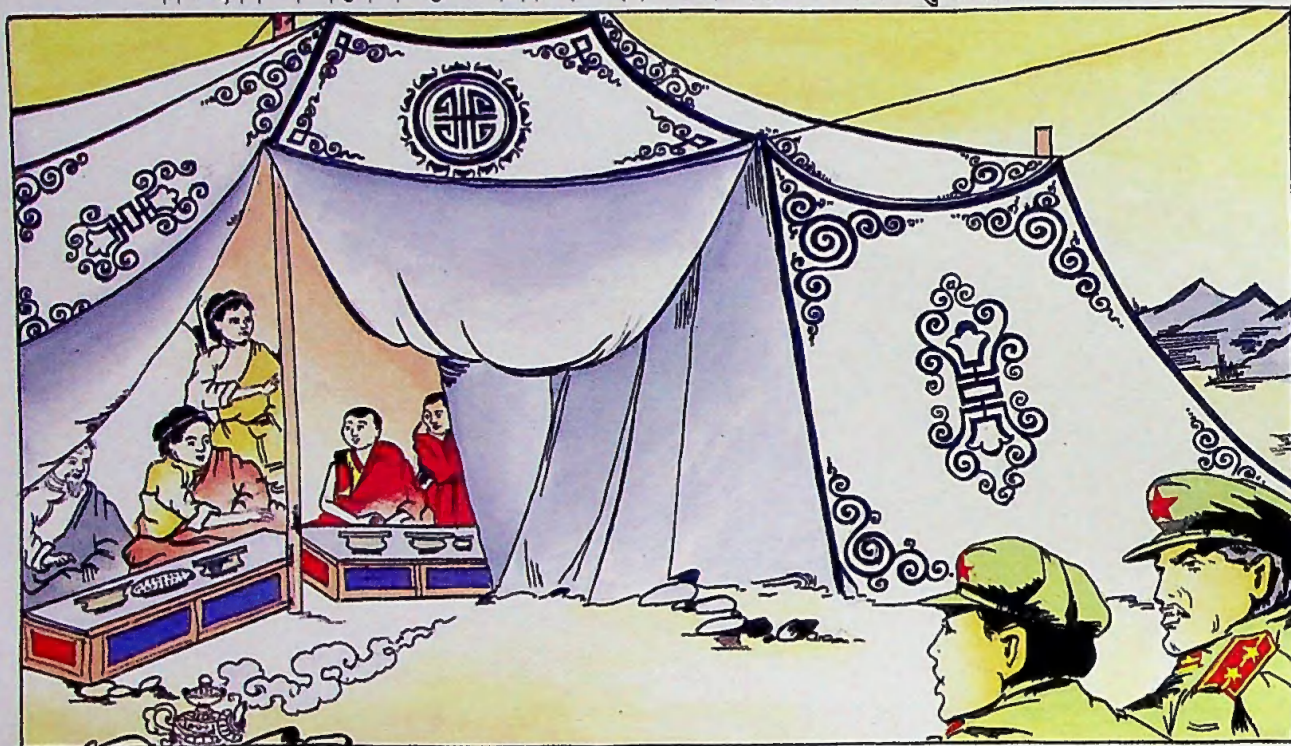
Juru bon

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ཟླ་བོད་ལྷགས་ལྷག་རྒྱ་བ་ལ་འཛི་ཆེས་ལྷ་ཉིན་ ༧ གོང་མ་ ༧ ལྷུབས་མགོན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འུ་ཡི་འབྲུང་ས་སྐར་དུས་ཆེན་ཁྲད་པར་
 ཅན་དེར་ལེ་ཐང་ཁྲལ་གྱི་མཁན་པོ་སྐྱ་ལྷལ། དཔོན་ཁག་མེར་སྐྱ་པོ་མོ་ཆང་མ་དགལ་འཛོམས་ཀྱིས་རི་ཆེན་སྐོམ་ར་ལ་བསངས་གསོལ་བཏང་བ།

In the year 1950, the Iron Tiger Tibetan year, the great abbots, Tulkus and the common people of Lihang gathered on mount Pomra to celebrate H.H.The Dalai Lama's Birthday.

དེ་དུས་ལི་ཐང་ཁྱུ་མིའི་དམག་དཔོན་ཡི་ཕུ་དན་རྩོམ་པ་དེས་དམག་མི་ཁ་ཤས་འབྲིད་ནས་རི་ཆེན་སྒྲོམ་རར་ཡོང་སྟེ་དཀར་པོའི་སོ་དང་། མཚུམ་པའི་གཞོན་པ་ལྟ་བུ་དཔོན་ཡི་ཕུ་མིའི་གོ་གནས་དང་ཚོགས་པ་ལ་བཞེས་དགོས་པའི་མགོ་སྟོར་བསྟུ་འབྲིད་ཀྱི་བྱ་ཐབས་སྟེ་ལ།

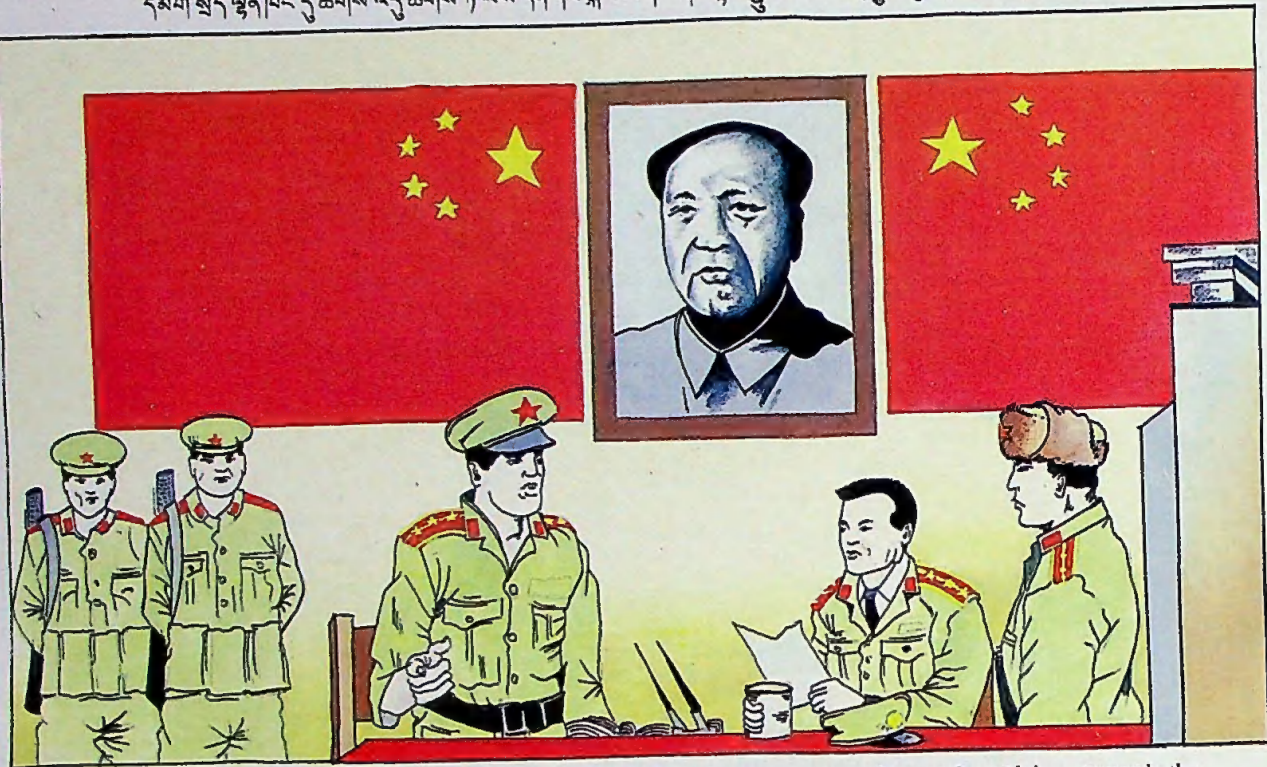
While the community is celebrating, Liu Dhebon, a Chinese army general of a garrison set up nearby Lithang arrived on mount Pomra with a small force. Wearing a pleasant expression with the pearl-white teeth gleaming forth a beautiful smile, he planned an attempt to lure Yuru Pon by offering to confer an official title and money.

ཡོང་མི་ཐང་ཁྱུ་ཀྱི་མི་དམག་སྤྱི་མཉམ་གྱིས་དམག་མི་འབོར་ཆེན་འབྲིད་ཡོང་ནས་གཡོན་རུ་དཔོན་ལ་དམིགས་བཀའ་མི་མང་
ལ་ཡོད་པའི་སྒྲིལ་གྱི་གོ་ལག་དང་ཆོང་ཁྱུ་ལ་ཐུག་ནས་ཀྱི་མི་དམག་ལ་ཕྱིས་སྤྱོད་དགོས་པའི་བཅན་དབང་གི་མཐའ་ཆོག་བསྒྲགས།

Then in the year 1954, Miu Turin, an army commander from the plains arrived with a huge force and demanded that Yuru Pon collect the weapons and levy tax on the people. And also demanded that these be submitted to the Chinese government.

གཡོན་རུ་དཔོན་གྱིས་མཐའ་ཚིག་དེར་ཁས་ལེན་ཅ་བ་ནས་མ་གནང་བ་མ་ཟད། ལྷ་མི་ཚོར་དྲགས་ཅོན་ཞིང་དྲག་གནང་གི་ཡོད་གཤིས། ལྷ་མི་ཚོས་
 དམག་གླིང་ལྷན་ཁང་དུ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཏེ་ལས་དོན་དེའི་སྐོར་ལག་ལེན་བཟུང་ལྱུང་བས་མ་དཔྱད་སྤྱོད་རྩལ་གྱི་འཆར་གཞི་བཀོད།

Yuru Pon completely refused to fulfill their demand. Moreover he was ever cautious and suspicious towards the Chinese. Then the Chinese generals gathered at a meeting at their Defence Department and devised destructive plots.

མིའུ་ཁྱུ་རིན་ནས། ཡོག་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པོན་ཆོ་སྤྱུགས་སྤྱོད་སྤྱོད་གཏོང་སྤྱུགས། སྤྱོན་ལ་དམག་མི་འབོར་ཆོན་བཏང་དེ་གཡོན་ཏུ་དཔོན་ཁོ་བས་ད་ན་བཟོད་
པ་དང་། མིའུ་དན་སྤྱོད་ནས་ད་ག་རང་རིད། ཅེས་ལན་བརྒྱབ་སྤྱོད་དེ་མ་ཐག་དམག་མི་འབོར་ཆོན་ལྷགས་ཐག་འབྲང་འགག་དུ་འཇམ་འགྲག་ལ་བཏང་བ།

Miu Turin invited the reactionary lamas and chieftains to a feast. Firstly, he ordered that a huge force be sent to assassinate Yuru Pon. Liu Dhebon supported the stand. They then ordered an huge force to wait in ambush on the narrow path of Chak-ta Thran-gbag.

力中国人民服务

毛泽东

Miu Turin said, "The reason for inviting you to this feast is to make decisions on certain important issues. If you do not submit your arms to the Communist government, then you should be aware that your lives are in our hand." Nevertheless, Chief Jamyang said, "This is really difficult for us to accept. Every Lamas and chieftains must think deeply on it." To this all the lamas and chieftains replied the same saying, "Yes, this is indeed very difficult."

དེའི་དུས་གཡོན་རུ་དཔོན་ཡི་ཁ་ཚུ་ཞེས་པའི་འབྲོག་སར་བཞུགས་ཡོད། དེ་ནས་དགོན་ཆེན་དང་གྲོང་ལ་ཕྱིན་པའི་དུས་ལྷགས་ཐག་འཁྲད་འགག་ཅེས་པའི་
 ལམ་འཁྲད་དེ་བརྒྱད་ནས་འབྲོ་དགོས། དེ་ཉིན་ཚུ་མིས་ལམ་འཁྲད་དེར་འཇམ་འགྲུགས་བརྒྱབ་ཀྱང་། གློ་རིགས་འཛོམས་པ་ལོ་སྤྲོན་བྱ་
 མས་པ་ལས་གཞན་གློན་ཆ་བྱུང་མེད།

At that time Yuru Pon was residing in a nomadic region called Li-kha-chu. And since he passes by the narrow path of Chak-ta Thran-ghag whenever he returns to the big monastery and the town, the Chinese army waited in ambush that day. They exchanged little firing. And except for a minor injury to one of his companions Zompa, everyone was safe.

གཡོན་རུ་དཔོན་གྱི་རྒྱ་མིའི་བསམ་ངན་སྦྱོར་རྩལ་གྱི་གདོང་ལྗིང་དམར་ཆེན་དུ་གཟིགས་པར་བརྟེན་གྱ་མིས་མགྲོན་འབོད་ཞུས་པའི་སྒྲ་མ་ཨ་མགོན་དང་།
རྒྱ་ཤུལ་རྒྱལ་སྐྱེ་དབུས་པའི་དཔོན་ལག་ཆེ་ཅི་འདྲ་ཞིག་གྱུང་ཡོད་དམ་དགོངས་ཏེ་སྐྱགས་འཆབ་ངང་དགོན་ཆེན་དུ་ཐེབས།

Yuru Pon enraged by the Chinese turned red. Seeing this Lama A-gon and Kya-shul Tulku who had attended the feast as a guest became worried. And with fears they went to the monastery.

གཡོན་རྩ་དཔོན་དགོན་ཆེན་དུ་འཕྱོད་དེ་སྤྱི་དཔོན་རྣམས་དང་སྤྱི་མིའི་བྱེད་པ་ལྟར་ལྷག་པ་དང་ནས་ཚང་མས་པམས་པ་གཅིག་མཐུན་གྱི་སྤྱི་མིའི་མཛེས་པ་བྱ་བུ་ལྟེ་
སྤྱི་མིའི་དོན་ཆེན་དུ་ག་བཞག་པ་དང་། གཡོན་རྩ་དཔོན་ལྟེ་གསོན་གང་ལ་ཐུག་ཀྱང་དགོན་པ་དང་ཁ་བྱུང་གྱི་མིན་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ་རེད།

Yuru Pon on reaching the monastery, related the whole incidents and the plots set up by the Chinese and the lama and the cheiftains. Then they unanimously put forth a six-point agreement. Yuru Pon then took an oath pledging never to desert the monastery even at the cost of his life.

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལྷ་པ་དང་པོའི་ཆེས་ ༢༩ ནས་དམག་འགོ་ཚུགས་དེ་ཉིན་གྲངས་དྲུག་ཅུ་རེ་བཞིའི
 རིང་གཡོན་ཅུ་དཔོན་གྱི་དབུས་པའི་དཔལ་བོ་ཆེས་ཀྱི་དམར་ལ་འཐབ་འཛིང་བྱས་པར་བཞེན་གྱི་
 མི་བྱ་ལྷག་དེ་གནམ་ས་གཉིས་ནས་གཏོར་བཙོམ་བཟང་།

The brave warriors lead by Yuru Pon then waged war with the Red Chinese on 26th Jan., 1956 and they continuously fought for 64 days. Infuriated for not being able to overcome them, the Red Chinese finally started to demolish everything.

གཡོན་རུ་དཔོན་གྱིས། དང་ཚོ་དགོན་པའི་ནང་མུ་ཚུགས་བརྒྱབ་ནས་བསྐྱད་ན་འཕྲོ་བརྒྱུག་རེད་མོ་མའི་དམག་མར་འགྲོ་ཞིག ང་ཚོའི་དབྱེ་ལོ་མ་རྒྱ་མི་
གུང་ཁྲན་རེད། བྱེད་ཚོས་རྒྱ་ཁོ་ལ་གཏན་འཇགས་བར་དུ་ལྷན་རྒྱས་སྐྱ་མཁུན། ཞེས་གསུངས།

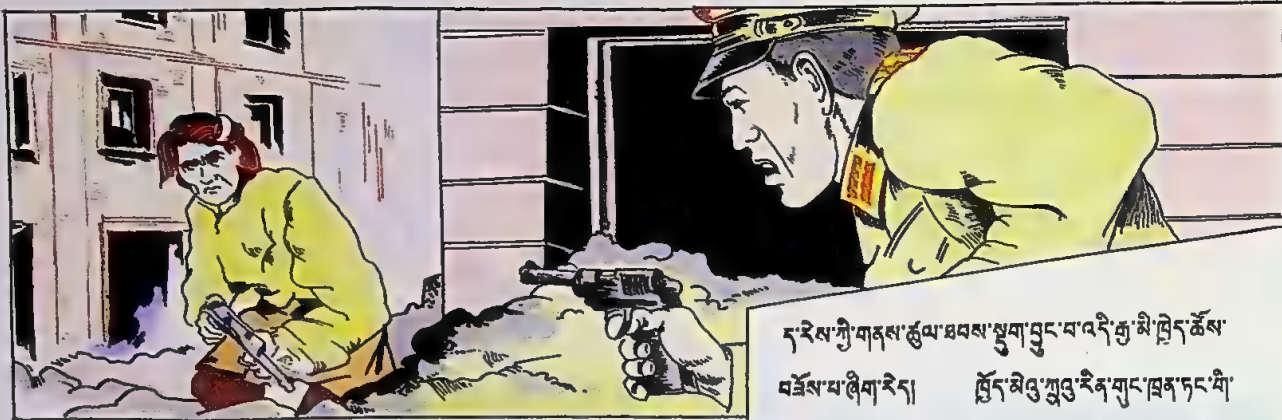

Then Yuru Pon said, "It is of no use persistently staying fixed in this monastery. So better advance for the battlefield. Since communist China is our real enemy, you should all fight and seek revenge. This is my earnest plea."

བྱ་གན་ཚོ། ང་གཡོན་རུ་དཔོན་པོས་དམས་དབང་བྱལ་ཡིན། ཁྱེད་ཚོའི་དཔོན་མེད་ཀྱུ་ཡུ་རིན་ཡོང་ན་མ་གཏོགས། ང་སུ་ལའང་མགོ་སྐྱར་གྱི་མིན།

Bloody Chinese, I am Yuru Pon Sonam Wangyal. Unless your Chief Miu Turin arrives in person, I shall not surrender to anyone.

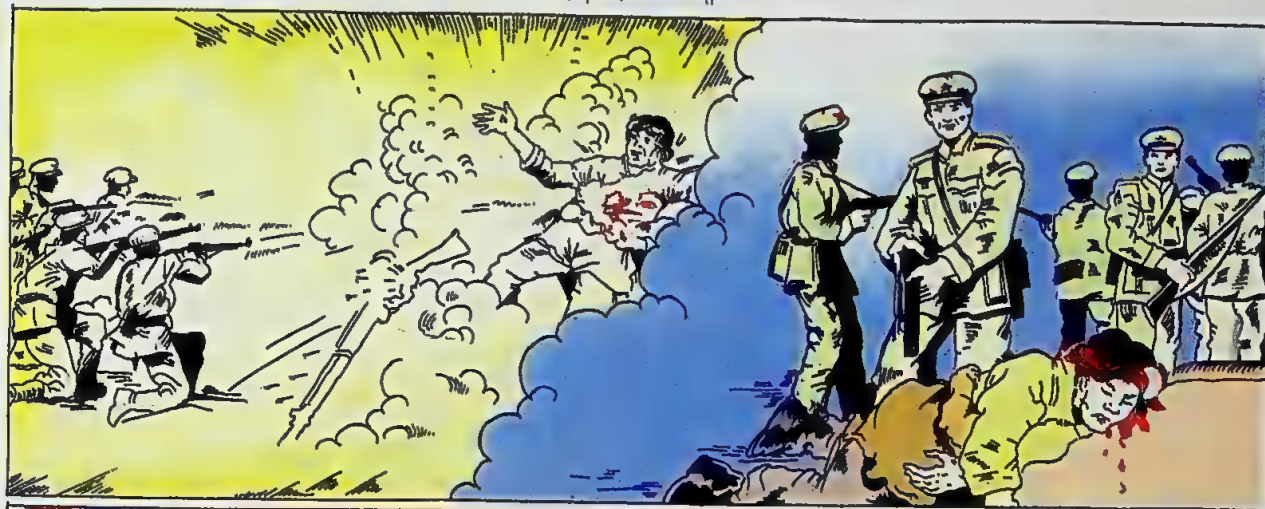

ད་རིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐབས་ལུག་བྱུང་བ་འདི་ཀྱ་མི་ཁྱེད་ཚོས་
 བཅོས་པ་ཞིག་རེད། ཁྱེད་མེད་ཀྱི་རྒྱ་རིན་གྲང་ཁྱེད་ཀྱི་
 ཅ་བ་ནས་སྟོབ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཅེས་གསུངས་ཏེ་
 ཀྱ་མིའི་དམག་དཔོན་བསད་པ་རེད།

Yuru Pon "You Chinese are responsible for this critical condition. Now, Miu Turin, no one, not even your Communist China can save your life." With this he killed the Chinese general.

དེམ་ཐག་ཀྱི་དམག་ཚོས་མི་མདའ་གྲངས་མིང་བརྒྱབ་ནས་དཔའ་ངར་ཞུས་མིང་གི་སྤྱིང་སྤོབས་ཅན་དཔའ་བོ་གཡོན་རྩ་དཔོན་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་
སྤྱི་བརྒྱབ་སྤྱོད་པ་རེད།

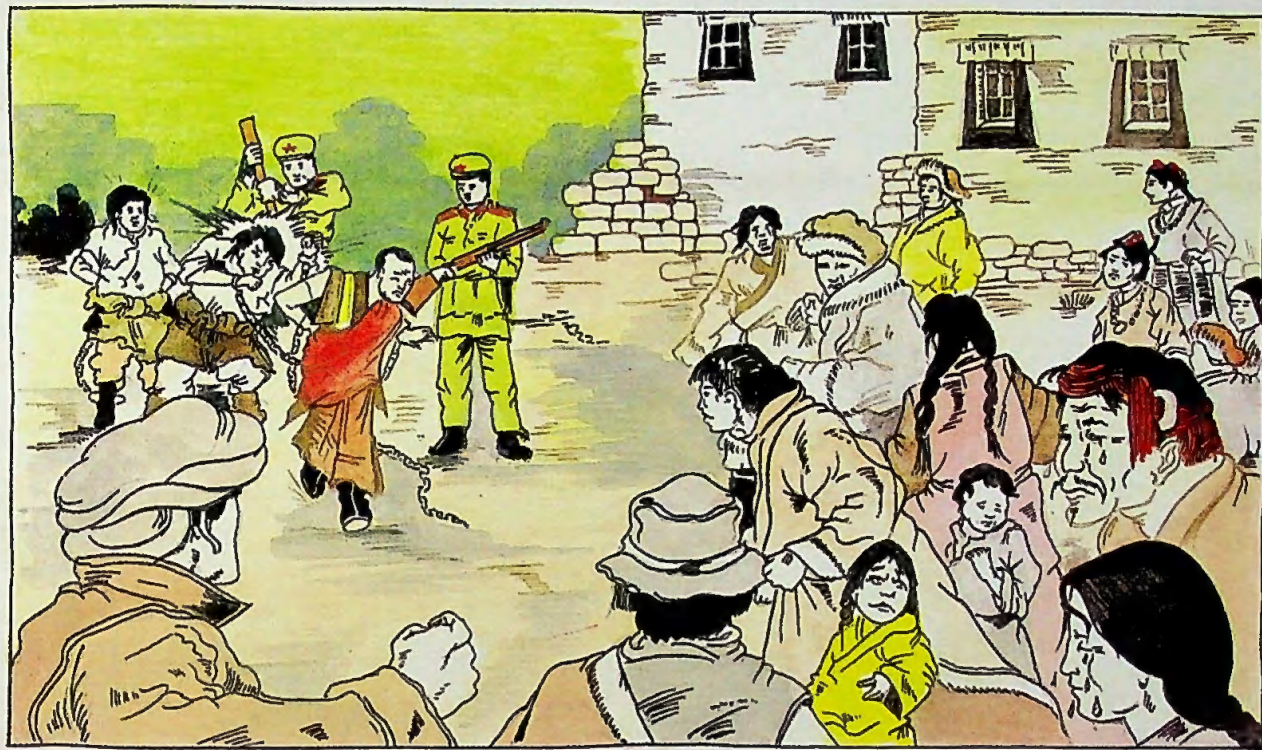
Then the Chinese guards let loose countless numbers of bullets which finally killed the brave and the valiant hero
Yuru Pon Sonam Wangyal. (Yuru Pon died at the age 25.)

བྱ་དམར་ནས་གཡོན་ཏུ་དཔོན་གྱི་སྤྱ་མུང་དེ་ཉིན་གསུམ་གྱི་མིང་ཁྱོམ་གཞུང་དུ་སྟོན་ཏེ་བོད་མི་ཚོར་ཐུགས་བརྒྱལ་བ་རེད།

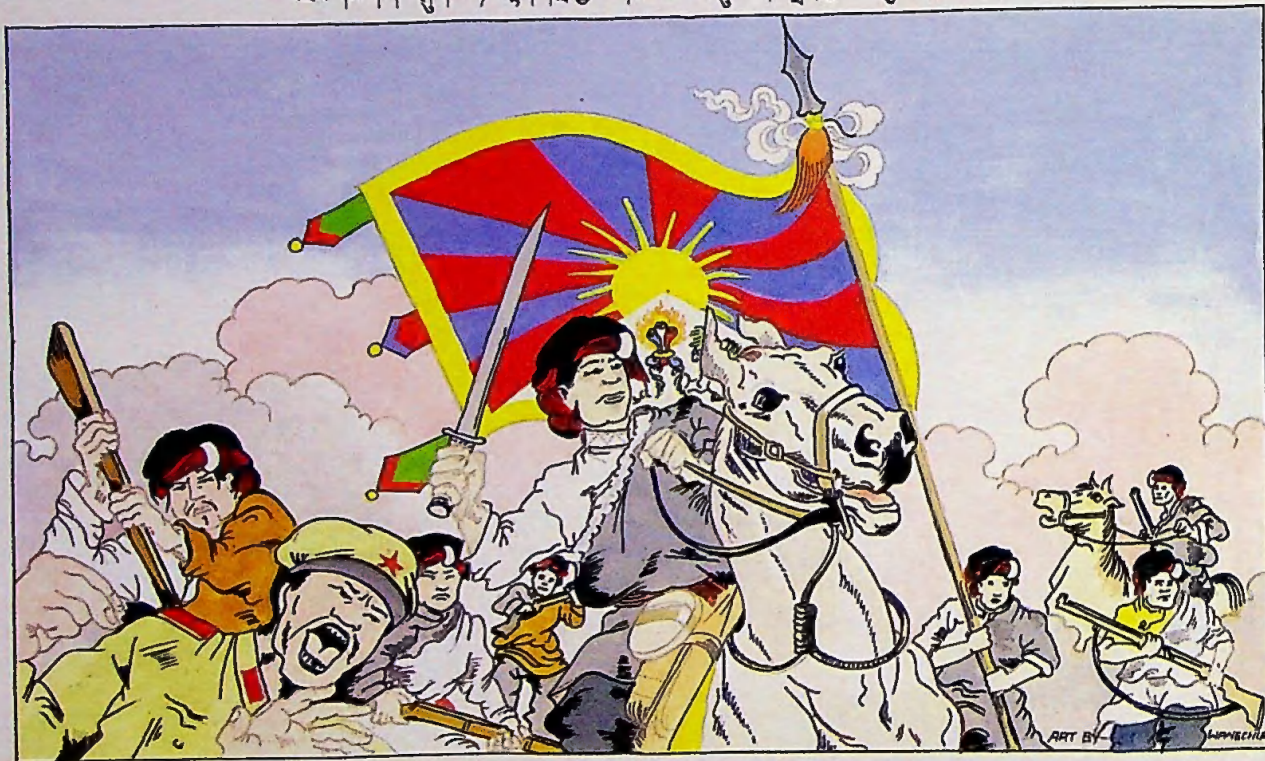
The Red Guards displays the death body of Yuru Pon for three days in the town to unleash fear and terror to the other Tibetan countrymen.

དེ་ཕྱིངས་སྐ་དཔོན་ཁག་ཅིག་སྐ་མིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་བཙོན་ཁང་དུ་འཁྲིད་འགྲོ་བ།

The surviving Lamas and Chieftains were arrested by the Chinese and imprisoned.

གཡོན་རུ་དཔོན་སྐུ་གཤེགས་པའི་ཇེས་སུ་མྱེད་ཨ་འཕྲིན་གྱི་དབུས་པའི་ཁྱལ་གཅེས་དཔལ་པོ་ཚོས་ཐུ་ཇེས་ཕྱི་མཐུད་གྱི་སྒོ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ལོར་དུ་
 འཇམ་དམག་ནང་ཁྱེད་ཀྱི་བཞུན་དབང་བྱ་བྱ་མི་དམར་པོར་མདུང་ཅེ་ཁ་སྐྱོད་གྱི་རང་སྤང་གྲོ་ལ་ལན་སྒྲིག་བཤ།

Following the death of Yuru Pon, many Tibetan warriors lead by Dheu-ah-tran formed a resistance force. They waged guirella wars and defended their motherland from the Red Chinese force till 1958.

མཐུག་བྱང་།

༡༡། གོང་དུ་བཀོད་པའི་རྒྱལ་གཅེས་དཔལ་བོ་སྐུ་གཤེགས་ལི་ཐང་གཡོན་རུ་དཔོན་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་གྱི་ཡོ་རྒྱས་ནི། འདི་ག་བོད་གཞུང་གློ་ས་གར་ཚོགས་པས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་དང་དེའི་ལ་བསྐྱིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བཅན་ཕྱོད་བོད་མིའི་ཁྲོད་ནས་ཚོགས་ཚུ་བཞེས་པ་གཞིར་བཞག་མེ་༡༩༩༧ ལོ་ནས་གཏམ་བཤོད་ཀྱི་ལམ་ནས་འབྲལ་ཕྱོད་ཞུས་ཐུས་ཡིན། ད་ལམ་སྤྱི་ཁྲབ་འགན་འཛིན་འཇམ་དབྱངས་དོན་ལགས་ནས་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་སོན་ཅུ་ཚོས་གོ་བ་ལོན་བདེ་ཡོང་སྐད་དཔལ་བོ་གཡོན་རུ་དཔོན་གྱི་ཡོ་རྒྱས་ནི་རིས་མེད་ལམ་ནས་འབྲི་དགོས་པའི་ལས་འགན་ཉམས་ཞིབ་དང་དཔར་སྐྱུན་ལས་ཁང་ལ་གནང་དོན་ལྷན་ཁུངས་བཀག་ནང་ལེགས་བྱུང་ཟིན་པར་དགའ་འཛོར་དང་བཅས།

ཁྱེ་སྤྱི་ག་བས། ༡༩༩༧ ཟླ་ཚེས་ལ།

TIBETAN INSTITUTE OF PERFORMING ARTS

P.O. McLEOD GANJ DHARAMSALA
DISTRICT KANGRA (H.P.)
176219
INDIA.

Tel : 21478 Fax : 21033